

7/9309

ACELE VE GÜNLÜDÜR

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.2.SGK.0.65.03.01/ 01-7.10 / 12375877

13 Ekim 2009

Konu : Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait
(7/9309) Esas Nolu Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 01//10/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-15242 sayılı yazınız.

Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/9309 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK 1- Yazı

ARDAHAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ENSAR ÖĞÜT'E AİT
7/9309 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

1- Bilindiği üzere 7/11/1982 tarihli ve 2709 sayılı Kanun ile kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Sendika kurma hakkı" başlıklı 51 inci maddesi ile Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahip olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, emekliler Türkiye Cumhuriyeti Anayasası gereğince sendika kurma hakkına sahip olmamakla birlikte, sosyal güvenlik kurumlarından emekli olanlar ile dul ve yetimleri 23/11/2004 tarihli, 25649 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu çerçevesinde dernek kurma hakkına sahiptirler. Emeklilerimizin bu Kanun gereğince çeşitli isimler altında kurdukları birçok dernek bulunmaktadır.

2- 12/7/2001 tarihli, 24460 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kumu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nun "Kuruluş" başlıklı 4 üncü maddesi; "Sendikalar hizmet kolu esasına göre, Türkiye çapında faaliyette bulunmak amacıyla bir hizmet kolundaki kamu işyerlerinde çalışan kamu görevlileri tarafından kurulur. Bir hizmet kolunda birden fazla sendika kurulabilir. Meslek veya işyeri esasına göre sendika kurulamaz." hükmünü amir bulunmaktadır.

Aynı Kanunun "Hizmet kolları" başlıklı 5 inci maddesinde de sendikaların kurulabilecekleri hizmet kolları sıralanmıştır.

Bu itibarla, sosyal güvenlik kurumlarından emekli olanlar ile dul ve yetimleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası gereğince sendika kurma hakkına sahip olmadıklarından hizmet kolu olarak sayılmamıştır.

3- Sosyal Güvenlik Kurumunca, 2009 yılı içinde (Ocak, Şubat ve Mart aylarında) muhtelif tarihlerde 22 banka ile "Gelir/Aylık Ödemesi Protokolü" imzalanmış olup, bu protokollere istinaden bankalardan herhangi bir komisyon ya da promosyon alınmamaktadır

4- 506 ve 1479 sayılı Kanuna göre emekli aylıklarında yapılan artışlar:

Bilindiği üzere, 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanunun 1/1/2000 tarihinde yürürlüğe giren 16 ncı maddesi ile 506 sayılı Kanuna eklenen ek 38 ve 1479 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, 506 ve 1479 sayılı Kanunlara göre gelir ve aylıkların bir önceki ayda gerçekleşen TÜFE oranı kadar her ay artırılması öngörülmüştür. 1/1/2000 tarihinden 2002 yılı sonuna kadar gelir ve aylıklar aylık TÜFE oranlarında artırılmış, 2003 yılından itibaren ise aylık TÜFE oranlarındaki artış yerine 2003 yılında sosyal destek ödemesi, 2004 ve daha sonraki yıllarda da oransal artışlarla gelir ve aylıklar artırılmıştır.

Bu çerçevede;

-2003 yılında; Kurumumuz sigortalı ve hak sahiplerine ödenen gelir ve aylıklar; 15/1/2003 tarih, 24994 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4784 sayılı "Sosyal Sigortalar Kanunu, Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Gelir veya Aylık Almakta Olanlara Sosyal Destek Ödemesi Yapılması Hakkındaki Kanun" gereği Bakanlar Kurulunun 15/1/2003 tarih, 2003/5146 sayılı Kararı ile Kurumumuz emekli, dul ve yetimlerine genel bütçeden karşılanmak üzere 2003 yılında ödenecek olan aylık ve gelirlerle ilave olarak sosyal destek ödemesi (SDÖ) yapılması öngörülmüş, 506 ve 2925 sayılı kanunlara göre gelir ve aylık alanlara 75.-TL, 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre ödenen

aylıklara ise 1 ila 12 nci basamaktan aylık alanlara 100.-TL'yi, 13 ila 24 üncü basamaktan aylık alanlara 75.-TL'yi tamamlayacak şekilde sosyal destek ödemesi verilmiştir.

-2004 yılında; 5073 sayılı Kanun ile 2003 yılı/Aralık döneminde bakiye sosyal destek ödemeleri gelir ve aylıklara ilave edilerek 2004/Ocak ödeme döneminde % 10, 2004/Temmuz ödeme döneminde % 10,

-2005 yılında; 5282 sayılı Kanunla 2004 yılı Aralık ayı ödeme dönemi itibarıyla dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınarak,

200.-TL ve altında gelir ve aylık alanlara 2005/Ocak ödeme döneminden itibaren % 8, 2005/Temmuz ödeme döneminden itibaren % 8,

200.-TL ile 318.-TL arasında gelir ve aylık alanlara 2005/Ocak ödeme döneminden itibaren % 7, 2005/Temmuz ödeme döneminden itibaren % 7,

318.-TL ve üzerinde aylık ve gelir alanlara 2005/Ocak ödeme döneminden itibaren % 6, 2005/Temmuz ödeme döneminden itibaren % 6,

oranlarında,

- 2006 yılında; 5454 sayılı Kanunla 2006/Ocak ve Temmuz ödeme dönemlerinde % 3,

- 2007 yılında; 5565 sayılı Kanunla 2007/Ocak ödeme döneminden itibaren % 5, 2007/Temmuz ödeme döneminden itibaren ilk altı ayda gerçekleşen TÜFE artış oranı olan % 3.87,

-2008 yılında, 5724 sayılı Kanunla 2008/Ocak ödeme döneminden itibaren % 2, 2008/Temmuz ödeme döneminden itibaren ilk altı ayda gerçekleşen TÜFE oranı olan % 6'ya % 1,2 ilave edilmek suretiyle % 7,2,

oranlarında gelir ve aylıklar artırılmıştır.

5434 sayılı Kanuna göre emekli aylıklarında yapılan artışlar:

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun "Emekli Aylığı" başlıklı 41 inci maddesi;

"a) Emekli, adi malûllük ve vazife malûllüğü aylıklarının hesaplanmasında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinde yer alan gösterge tablosu ve Personel Kanunlarındaki ek göstergeler esas alınır.

b) Emekli, adi malûllük ve vazife malûllüğü aylıkları, (a) fıkrasına göre tespit edilen rakamların her yıl Bütçe Kanununda tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak tutarın fiili ve itibari hizmet toplamı 25 yıl olanlara %75'i, 25 yıldan az olanlara her tam yıl için %1 eksiği, fazla olanlara da her tam yıl için %1 fazlası üzerinden bağlanır.

Fiili ve itibari hizmet toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas aylık tutarının %1'inin onikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

Bağlanacak aylıkların toplamı, emekli ve adi malûllük aylıklarında emekli aylığı bağlanmasına esas aylıklarının %100'ünü geçemez. Vazife malûllüğü aylıkları hakkında bu tahdit uygulanmaz." hükmünü,

Yine aynı Kanunun Ek 70 inci maddesi;

"Sandık iştirakçilerine ödenmekte olan,

a) Memuriyet taban aylığı ve kıdem aylığı tutarları ile,

b) Zam, tazminat ve ödenekler ile benzeri ödemeler toplamının 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) brüt tutarının;

- Ek göstergesi 8400 ve daha yüksek olanlarda %240'ına,
- Ek göstergesi 7600 (dahil) - 8400 (hariç) arasında olanlarda %200'üne,
- Ek göstergesi 6400 (dahil) - 7600 (hariç) arasında olanlarda %180'ine,
- Ek göstergesi 4800 (dahil) - 6400 (hariç) arasında olanlarda %150'sine,
- Ek göstergesi 3600 (dahil) - 4800 (hariç) arasında olanlarda %130'una,
- Ek göstergesi 2200 (dahil) - 3600 (hariç) arasında olanlarda %70'ine,
- Diğerlerinde %40'ına,

tekabül eden miktarı, emeklilik keseneğine ve kurum karşılığına tabi tutulur.

Birinci fıkradaki oranları, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine ayrı ayrı veya birlikte üç katına kadar artırmaya, yukarıdaki ek gösterge gruplarını değiştirmeye ve personel kanunlarında yer alan ek göstergelerin artırılması halinde gruptaki ek göstergeleri yeniden düzenlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Aylıklarını personel kanunlarına göre almayan Sandık iştirakçileri hakkında da, sınıfı, görev ve kadro unvanı, derecesi ve hizmet süresi esas alınarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi emsali gibi işlem yapılır.

Bu tutarlar, bu Kanunun 41 inci maddesinin (a) fıkrasına göre emekli, adi malûllük, vazife malûllüğü, dul ve yetim aylıklarının; Ek 20 nci maddesine göre de emeklilik ikramiyelerinin hesaplanmasına dahil edilir.” hükmüne amirdir.

Buna göre, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emekli aylığı Kanunun 41 inci ve Ek 70 inci maddelerinde belirtilen 5 unsur:

- a) Aylık Göstergeleri,
- b) Ek Göstergeler
- c) Taban Aylığı
- d) Kıdem Aylığı
- e) Emeklilik Tazminatı

ve yürürlükte bulunan katsayılar esas alınmak suretiyle hesap edilen “Emekli Aylığı Bağlanması Esas Aylık” tutarının 25 yıl için %75’i, fazla her tam yıl için %1 fazlası, eksik her tam yıl için %1 eksiği üzerinden hesaplanmaktadır.

Aynı Kanunun Ek 9 uncu maddesi;

“Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra barem, teşkilat, kadro ve sair kanunlarda yapılacak değişiklikler sonunda aylık tutarlarında husule gelecek yükselmeler; aynı rütbe, kadro unvanı ve dereceden bağlanmış bulunan emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıkları ile dul ve yetim aylıkları hakkında da uygulanır.” hükmüne göre, memur maaş katsayı artışları dikkate alınarak 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanmış olan emekli aylıkları artışa tabi tutulmaktadır.

Öte yandan, 5724 sayılı 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 21 inci maddesi;

- 1/1/2008 tarihinden itibaren (1/1/2008-30/6/2008 döneminde) uygulanacak aylık katsayısı 0,049318, taban aylığı katsayısı 0,65061 olarak belirlenmiş, ancak aynı maddenin üçüncü bendine istinaden Bakanlar Kurulunun 3/1/2008 tarihli ve 2008/13055 sayılı kararı ile 1/1/2008 tarihinden geçerli olarak aylık katsayısı 0,049486, taban aylığı katsayısı 0,65283 olarak,

- 1/7/2008 tarihinden itibaren (1/7/2008-31/12/2008 döneminde) uygulanacak aylık katsayısı 0,05031, taban aylığı katsayısı 0,6636 olarak belirlenmiş, ancak aynı maddenin üçüncü bendine istinaden Bakanlar Kurulunun 3/7/2008 tarihli ve 2008/13860 sayılı kararı ile 1/7/2008 tarihinden geçerli olarak aylık katsayısı 0,051448, taban aylığı katsayısı 0,6812 olarak,

uygulanmıştır.

Bu defa, 5828 sayılı 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 21 inci maddesi ile, 1/1/2009-30/6/2009 döneminde aylık katsayısı (0,053505), taban aylığı katsayısı (0,7084) olarak; 1/7/2009-31/12/2009 döneminde ise aylık katsayısı (0,05592), taban aylığı katsayısı (0,74348) olarak uygulanması hükmüne bağlanmış ve söz konusu düzenleme dikkate alınarak 1/1/2009 tarihinden itibaren emekli aylıkları artırılmıştır.

Esasen, 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2008 yılı Aralık ayına ilişkin olarak açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin 2008 yılı Haziran ayı endeksine göre değişim oranının % 4’ünü aşması halinde, aşan kısmı telafi edecek şekilde 2009 yılının birinci altı aylık dönemine ait katsayıları yeniden belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu ayrıca belirlenmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun;

- 55 inci maddesinin ikinci fıkrasında; bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar arttırılarak ödeneceği,

- Geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında da, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılanlara ve bunların hak sahiplerine bağlanmış olan aylık ve gelirlerin, 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre arttırılacağı, öngörülmüştür.

Bu hükme göre gelir ve aylıklar;

- 2008 yılı Temmuz-Aralık dönemine ilişkin TÜFE artış oranı TÜİK verilerine göre %3,84 olarak gerçekleştiğinden, 2009/Ocak ödeme döneminde %3,84 oranında,

- 2009 yılı Ocak-Haziran dönemine ilişkin TÜFE artış oranı TÜİK verilerine göre %1,83 olarak gerçekleştiğinden, 2009/Temmuz ödeme döneminde ise %1,83 oranında, arttırılmıştır.

Buna göre, Sosyal Güvenlik Kurumu emekli, dul ve yetimlerinin gelir/aylıkları kanunlarla belirlenen oranlara göre arttırılmaktadır.

